

Zaaknummer : 1098740
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : A.M.C.E. Stam
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Collegebericht: Antwoord schriftelijke vragen CDA over voormalig postkantoor Binnenweg 160 als gemeentelijk monument

Het CDA heeft schriftelijke vragen gesteld over de aanwijzing van het voormalige postkantoor Binnenweg 160 als gemeentelijk monument. Hieronder treft u de vragen en de antwoorden aan.

VRAAG

Inleiding:

Op 13 februari 2018 heeft de gemeente het pand niet als gemeentelijk monument aangewezen.

Op 24 juni 2021 heeft de gemeenteraad in een motie een oproep gedaan aan de eigenaar van het pand om niet direct over te gaan tot sloop en nieuwbouw binnen het bestemmingsplan maar om in overleg met omwonenden en andere betrokken partijen te onderzoeken of herontwikkeling van de locatie mogelijk is met behoud van het huidige pand.

In de beraadslaging voorafgaand aan de motie heeft het CDA aangegeven de beginselen voor een betrouwbare overheid voorop te stellen. GL heeft als initiatiefnemer van de motie aangegeven alleen een moreel appel te willen doen op de ontwikkelaar en geen oproep aan de wethouder om het pand als monument aan te wijzen. De reden hiervoor is de toelichting van de wethouder in de vergadering van de commissie ruimte dat de eigenaar gerechtvaardigd mocht vertrouwen bij de aankoop van het pand op de mogelijkheden van het bestemmingsplan. GL heeft in de beraadslagingen aangegeven dat zij niet wil dat de gemeente een financieel risico loopt in het geval alsnog tot aanwijzing wordt overgegaan. De motie is unaniem aangenomen.

18 mei 2022 heeft het college op verzoek van derde partijen (de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek, Stichting het Cuypersgenootschap en de Erfgoedvereniging Bond Heemschut) het pand toch aangewezen als gemeentelijk monument.

Vragen:

1. Wat is de reden dat gelet op de eerdere beraadslagingen in de commissie ruimte

en in de gemeenteraad het college zonder overleg met de commissie en de gemeenteraad is overgegaan tot aanwijzing van gemeentelijk monument?

2.a Op welke manier wordt voorzien in de door de eigenaar genoemde schade van € 2.650.000,00 ten gevolge van de aanwijzing als monument en de aangekondigde aansprakelijkheidsstelling van de gemeente?

2.b Welke afweging is gemaakt tussen het verzoek van de derde partijen en het financiële risico voor de gemeente?

3. Op welke manier is invulling gegeven aan de actieve informatieverplichting van het college, zeker in het geval van het voornemen, of het nemen van een besluit met mogelijk grote financiële risico's voor de gemeente?

4. Artikel 5 derde lid erfgoedverordening :

Teneinde voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking te kunnen komen, dient de onroerende zaak niet reeds eerder door het college wegens het ontbreken van voldoende cultuurhistorische en / of stedenbouwkundige en / of architectuurhistorische waarden te zijn afgewezen als gemeentelijk monument. is dwingend geformuleerd en is niet voor meer dan één uitleg vatbaar.

a. Wat is de reden dat de gemeente bij de mondelinge behandeling van het verzoek tot schorsing van het besluit, op 14 juli 2022 bij de rechtbank heeft aangegeven dat de tekst van dit artikel binnenkort zal worden gewijzigd?

b. Waarom is de raad niet geïnformeerd dat de tekst van de verordening moet worden gewijzigd?

c. Op welk moment ontvangt de raad een voorstel tot wijziging?

d. Wat zijn de gevolgen van de tekstwijziging ten opzichte van de rechtszekerheid van de eigenaar en de afweging die is gemaakt om tot aanwijzing van een monument over te gaan?

5. In de uitspraak van de rechtbank van 28 juli 2022 is het besluit geschorst. Wat is de reactie van het college op het voorlopige rechtsmatigheidsoordeel en welke gevolgen verbindt het college aan deze uitspraak?

Voorlopig rechtsmatigheidsoordeel

7.1 Naar het oordeel van de voorzieningenrechter heeft het door verzoeksters gemaakte bezwaar een meer dan redelijke kans van slagen. Daartoe is het volgende redengevend.

Artikel 5, derde lid, van de Erfgoedverordening is dwingend geformuleerd. De bepaling is ook duidelijk en niet voor meer dan één uitleg vatbaar. De letterlijke tekst van dit artikel noch de toelichting biedt op zichzelf enig houvast om verweerder te volgen, daar waar hij onder verwijzing naar artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) aan de tekst van artikel 5, derde lid, van de Erfgoedverordening voorbij gaat. De beoordelingen uit 2010 en 2018 en de daarop volgende besluiten om het gebouwencomplex aan de Binnenweg 160 in Heemstede niet aan te wijzen als gemeentelijk monument maken daarom — gegeven de dwingende formulering van artikel 5, derde lid, van de Erfgoedverordening en gelet op de rechtszekerheid van verzoeksters — dat er thans voor een positieve beoordeling geen ruimte meer bestaat.

Ook indien voor een dergelijke beoordeling thans wel nog ruimte zou bestaan, heeft verweerder bij het bestreden besluit er voorsnog geen blijk van gegeven te handelen in overeenstemming met de eigen uitgangspunten (alleen aanwijzing object dat stijl of periode belichaamt dat nog niet op de lijst voorkomt én instemming eigenaar/eigenaren), althans onvoldoende gemotiveerd waarom in dit geval deze uitgangspunten zouden moeten wijken voor de het belang van derdepartijen. Gelet op het vorenstaande valt het door de voorzieningenrechter te maken voorlopig rechtmatigheidsoordeel hier dan ook uit in het nadeel van verweerder.

6. Is het college bereid om met de eigenaar te overleggen, door middel van mediation, om tot een oplossing te komen en de bestuursrechtelijke procedure te voorkomen en daarmee het financiële risico voor de gemeente tot een minimum te beperken? Zo nee, waarom niet?

ANTWOORD

datum: 6 september 2022
portefeuillehouder: Eveline Stam

Inleiding:

Hieronder volgen de antwoorden.

Ter inleiding eerst een korte schets van de geschiedenis rond de besluitvorming over het voormalige postkantoor. Bijlage 1 geeft een volledig overzicht van de betreffende stukken, die deels als losse bijlagen bij dit collegebericht zijn gevoegd.

Korte schets:

Op 29 juni 2010 besloot het college, naar aanleiding van een verzoek daartoe, het voormalige postkantoor Binnenweg 160 niet aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Op 31 mei 2011 nam het college, na een verzoek tot heroverweging, het voorgenomen besluit om het object Binnenweg 160 aan te wijzen als gemeentelijk monument en werd de commissie Samenleving in de gelegenheid gesteld haar zienswijze te geven.

Op 21 juni 2011 was de conclusie van de voorzitter van de commissie Samenleving dat er geen meerderheid was voor het voorstel en het voorstel werd teruggenomen door de wethouder.

Op 13 februari 2018 besloot het college, naar aanleiding van een verzoek daartoe, het object Binnenweg 160 niet aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Op 24 juni 2021 nam de raad een motie aan waarin een moreel appèl wordt gedaan op de eigenaar om het pand te behouden.

Op 18 augustus 2021 ontving de gemeente op haar verzoek een onafhankelijk advies van MOOI Noord-Holland over de monumentwaardigheid van Binnenweg 160. Het advies was positief.

Op 25 augustus 2021 ontving de gemeente de architectuurhistorische waardenstelling voormalig Post- en Telegraafkantoor, dat positief is over de monumentale waarden.

Op 25 oktober 2021 ontving het college het verzoek van drie erfgoedinstellingen om Binnenweg 160 aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Collegebericht

Collegevergadering: 6 september 2022

Op 15 december 2021 adviseerde de Erfgoedcommissie positief over de monumentenwaarde van het voormalige postkantoor.

Op 25 januari 2022 sprak het college het voornemen uit het volledige gebouwcomplex van het voormalige postkantoor aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Op 17 mei 2022 besloot het college het voormalige postkantoor aan te wijzen als gemeentelijk monument. Dit na ontvangst van de zienswijzen en afweging van de belangen.

Op 28 juli 2022 ontving de gemeente de uitspraak van de voorzieningenrechter over het verzoek van de eigenaar om een voorlopige voorziening.

Antwoorden:

1. Wat is de reden dat gelet op de eerdere beraadslagingen in de commissie ruimte en in de gemeenteraad het college zonder overleg met de commissie en de gemeenteraad is overgegaan tot aanwijzing van gemeentelijk monument?

De aanwijzing als gemeentelijk monument is een collegebevoegdheid. Het college heeft de aanwijzing in twee stappen gedaan: eerst is het voornemen uitgesproken en vier maanden later is het besluit tot aanwijzing genomen.

Het voornemen tot aanwijzing als gemeentelijk monument heeft het college op 25 januari 2022 uitgesproken. Dit voorgenomen collegebesluit is als C-stuk ter kennisname van de commissie Samenleving gebracht. Op verzoek van CDA en VVD is dit onderwerp geagendeerd voor de commissie Samenleving van 15 februari 2022. Het onderwerp is daarna niet meer geagendeerd.

2.a Op welke manier wordt voorzien in de door de eigenaar genoemde schade van € 2.650.000,00 ten gevolge van de aanwijzing als monument en de aangekondigde aansprakelijkheidsstelling van de gemeente?

Vooralsnog is het treffen van een voorziening niet aan de orde, omdat nog vastgesteld moet worden of de eigenaar schadeloos moet worden gesteld, op welke basis en voor welk bedrag, en voor wiens rekening dit zou moeten komen. De cultuurhistorische kenmerken en de verschillende afwegingen over de monumentale status van het pand door de tijd heen waren en zijn bij alle partijen bekend.

In de financiële paragraaf in het besluit tot aanwijzing van 17 mei 2022 is onderscheid gemaakt tussen het juridische en het financiële risico. Daarbij is vermeld dat de eigenaar bij zijn ontwerpen, gebaseerd op zijn initiële plan van volledige sloop en nieuwbouw, € 17.560 aan kosten heeft gemaakt. Het financiële risico is om die reden als laag ingeschat.

2.b Welke afweging is gemaakt tussen het verzoek van de derde partijen en het financiële risico voor de gemeente?

Er is een afweging gemaakt tussen het algemeen belang voor behoud van het pand en het belang van de eigenaar. De aanwijzing van het voormalig postkantoor tot monument vanuit het algemeen belang is onderbouwd met (onder andere) het rapport van Mooi Noord-Holland (zie collegebesluit van 17 mei 2022). De mogelijke financiële risico's voor de gemeente die daarmee gemoeid zouden kunnen zijn, zoals uitgelegd in het antwoord op 2.a., zijn meegewogen.

3. Op welke manier is invulling gegeven aan de actieve informatieverplichting van het college, zeker in het geval van het voornemen, of het nemen van een besluit met mogelijk grote financiële risico's voor de gemeente?

De informatievoorziening aan de raad over het voornemen is in chronologische volgorde toegevoegd in bijlage 2: alle betreffende stukken zijn als bijlagen bijgevoegd.

In het voorgenomen besluit tot aanwijzing van 25 januari 2022 heeft het college vermeld dat aan het voornemen zelf geen financiële risico's waren verbonden.

In het besluit van 17 mei 2022 is bij de financiële paragraaf een onderscheid gemaakt tussen het juridische en het financiële risico. Daarbij is vermeld dat de eigenaar bij zijn ontwerpen, gebaseerd op sloop en nieuwbouw, € 17.560 aan kosten heeft gemaakt. Het financiële risico is daarom laag ingeschat.

4a. Wat is de reden dat de gemeente bij de mondelinge behandeling van het verzoek tot schorsing van het besluit, op 14 juli 2022 bij de rechtbank heeft aangegeven dat de tekst van dit artikel binnenkort zal worden gewijzigd?

In de Nota van zienswijzen, onderdeel van het collegebesluit van 17 mei 2022, staat dit voornemen genoemd (onder nummer 1, verstuurd naar de raad op 18 mei 2022).

Bij de behandeling bij de rechtbank is toegelicht dat in de huidige verwoording in de verordening artikel 5, derde lid, van de Erfgoedverordening Heemstede ertoe kan leiden dat een object nooit meer als gemeentelijk monument kan worden aangewezen, als dit eerder is afgewezen. Dit lijkt te knellen omdat nieuwe inzichten of gewijzigde omstandigheden, zoals een andere waardering van een monument in de loop der tijd, kan beletten dat een object alsnog wordt aangewezen. Naar aanleiding van een vraag van de voorzieningenrechter is dit voornemen ter zitting herhaald. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het een bevoegdheid is van de raad om de verordening aan te passen.

4b. Waarom is de raad niet geïnformeerd dat de tekst van de verordening moet worden gewijzigd?

De raad is hierover geïnformeerd middels het collegebesluit van 17 mei 2022, waarvan de bijgesloten Nota van zienswijzen onderdeel uitmaakt (verstuurd naar de raad op 18 mei 2022).

4c. Op welk moment ontvangt de raad een voorstel tot wijziging?

Collegebericht

Collegevergadering: 6 september 2022

De rol van erfgoed en de waarde van erfgoed als kernkwaliteit van Heemstede zijn fundamenteel in de te ontwikkelen Omgevingsvisie. De mate waarin bescherming van erfgoed gewenst is en de spelregels die daarvoor nodig zijn, zijn onderdelen van de te ontwerpen omgevingsplannen. In dat kader start het college een werkproces op samen met de raad, betrokkenen en inwoners, om tot nieuw of aangepast erfgoedbeleid te komen. De heroverweging van artikel 5, 3^e lid wordt in dit proces voorgelegd aan de raad.

4d. Wat zijn de gevolgen van de tekstwijziging ten opzichte van de rechtszekerheid van de eigenaar en de afweging die is gemaakt om tot aanwijzing van een monument over te gaan?

Er zijn geen gevolgen. Voor deze zaak geldt het huidige artikel 5 lid 3. Wetgeving stelt dat veranderende regelgeving geen nadelig effect mag hebben op lopende zaken.

5. In de uitspraak van de rechtbank van 28 juli 2022 is het besluit geschorst. Wat is de reactie van het college op het voorlopige rechtsmatigheidsoordeel en welke gevolgen verbindt het college aan deze uitspraak?

De rechter heeft zijn oordeel gesproken en dat respecteert het college. In het oordeel geeft de rechter aan dat het besluit op sommige onderdelen nader onderbouwd moet worden. Dat neemt het college zich ter harte.

Op 6 oktober 2022 behandelt de bezwaarschriftencommissie het bezwaar tegen het besluit tot aanwijzing. Het college wacht nu eerst op het advies van de commissie voor bezwaarschriften. Na het advies van de bezwaarschriftencommissie neemt het college een beslissing op bezwaar.

Ondertussen is de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor volledige sloop en nieuwbouw in voorbereiding. Deze wordt naar verwachting half oktober 2022 ingediend. Deze aanvraag voor een omgevingsvergunning van de eigenaar zal in behandeling worden genomen.

6. Is het college bereid om met de eigenaar te overleggen, door middel van mediation, om tot een oplossing te komen en de bestuursrechtelijke procedure te voorkomen en daarmee het financiële risico voor de gemeente tot een minimum te beperken? Zo nee, waarom niet?

De formele procedures lopen. Daarnaast zijn we voortdurend in gesprek met de eigenaar over de bouwplannen en de omgevingsvergunning. Indien op enig moment mediation kan of moet worden ingezet als middel binnen deze gesprekken, dan staat het college hiervoor open.

Bijlage 1 - overzicht van bijgevoegde documenten.

Bijlage 2 - overzicht informatievoorziening raad overzicht

Bijlage 1 - Overzicht relevantie documenten

Overzicht bijlagen:

1. Collegebesluit 29 juni 2010 + bijbehorende
2. Notitie 'Aanwijzing gemeentelijke monumenten' (2010) 29 juni 2010
3. Besluitenlijst B&W 31 mei 2011 +
4. Collegebesluit 31 mei 2011
5. Besluitenlijst commissie Samenleving 21 juni 2011
6. Collegebesluit 13 februari 2018 + bijbehorende
7. Notitie 'Aanwijzing gemeentelijke monumenten 13 februari 2018
8. [Advies MOOI Noord-Holland 18 augustus 2021](#)
9. [Architectuurhistorische waardenstelling voormalig Post- en Telegraafkantoor Binnenweg 160, Heemstede 25 augustus 2021](#)
10. [Advies Erfgoedcommissie 15 december 2021](#)
11. [Collegebesluit Voornemen aanwijzing 25 januari 2022](#) + bijbehorende
12. [Redengevende omschrijving 25 januari 2022](#)
13. [Collegebesluit Aanwijzing 17 mei 2022](#) + bijbehorende
14. [Notitie Aanwijzen gemeentelijk monument Binnenweg 160 17 mei 2022](#)
15. [Nota van zienswijzen 17 mei 2022](#)
16. [Uitspraak voorzieningenrechter 28 juli 2022](#)

Bijlage 2 - Informatievoorziening raad

12 oktober 2021:	collegebericht met waardebeoordeling v/h object Binnenweg 160
28 oktober 2021:	aanvraag monumentenstatus ter kennisname naar raad gestuurd
30 november 2021:	collegebericht met procesinformatie over aanvraag monumentenstatus
21 december 2021:	collegebericht met procesinformatie over aanvraag monumentenstatus
26 januari 2022:	voornemen aanwijzing met prioriteit als C-stuk naar raad gestuurd
18 mei 2022:	besluit aanwijzing met prioriteit als C-stuk naar raad gestuurd